

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljenje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za poznanipla plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se obla govoliyo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Shod v Kostanjevici.

Zadnje nedeljo so imeli naprednjaki svoj javni shod v prijazni Kostanjevici. Bog je bil z njimi, vreme je bilo za javno zborovanje kakor nalašč primerno. Prej ta dan je deževalo; v ponedeljek tudi; ali na nedeljo ni padla niti kaplja dežja. Tako rad nas je imel gospod Bog, nas in naše govornike, ki so se brez čudeža čili in zdravi pripeljali na zbor! Shod je bil sijajna manifestacija napredne misli na Dolenjskem. Zmagali smo na celi črti in to najsjajnejše. Nasprotniki so prišli tudi na shod, in sicer pod vodstvom tonzuriranih glist, pod vodstvom domačega kaplaneta in onega od sv. Križa. Ta dva duhovniška poba sta kar očitno hujskala k pretepom, in okrog sebe sta imela čredo fantalinov, ki se je bila z noži oborožila. Pa so nalezeli na kamen, tako farčeta, kakor omenjeni nožarji. Posebno kapelana plačevala sta hujskanje s svojimi kostmi in bila sta opsovana, oklofutana in osuvana, kakor še nikjer na Kranjskem! V pravem pomenu besede so ju vlačili po blatu, da sta pri koncu oba božja služabnika izgledala, kakor da sta ravnokar priplavala po gnojnicah od nekod! Predsednik dr. Tavčar, kakor hitro je videl, da se pripravljajo obstrukcija, organiziral je četo rediteljev, ki je štela ravno štirideset glav. Samo krepki fantje in čvrsti možje. Te reditelje si je pridržal za svojo osebno razpolago. Nekaj časa je pustil kaplana kričati, nato pa je sprožil svoje reditelje. Ti so napravili dolgo vrsto ter so vse klerikalce — bilo jih je kakih petdeset — polagoma in bolj rahlo izpehali iz zborovalnega prostora. Pehali so jih kakih 300 korakov od zborovališča tja pred kostanjeviški farovž. S tem se je očistilo zborovališče, kjer je potem vladal najlepši red, reditelji pa so s svojimi kričači dospeli na prostor, kjer predsednik shoda ni več imel skrbeti za mir. Vsled tega politični uradnik shoda ni mogel razpustiti; reditelji pa so imeli svoj posebni shod pred farovškim vhodom, kjer so v istini nekako po svoje zborovali, četudi tuintem na koži obeh kaplanov. Ta taktika se priporoča za bodoče shode: ž njo se da vsaka klerikalna obstrukcija uspešno in srečno razdrobiti. Vsaj v Kostanjevici se je korenito razdrobila.

Od drugega poročevalca nam prihaja glede omenjene obstrukcije še posebno poročilo, ki se takole glasi:

Kar je bilo naših, zbrali so se na cesti med hišami pred govorniškimi odrom. Na strani proti farovžu so bili zbrani farovški pod vodstvom dveh kaplanov. Jeden teh, Rezar iz Kostanjevice, bi bil bolje storil, da bi se bil v posteljo vlegel. Revna stvarca je, ki ne sme na zrak in posebno ne v boje, v katerih je treba krepkih pljuč in pesti! Župnik Schweiger se je na Čatežu mastil; Dolinarja iz Rake ni bilo; tudi iz št. Jerneja nobenega popa. Ubogi Rezar in fant iz kaplanije svetokriške sta vodila klerikalno — »armado«. 50. — reci: petdeset jih je bilo. Vmes je bil znani oderuh in slepar, stari Kerin iz Sv. Križa in še par drugih. Drugo pa so bili mladi ljudje, ki se za par frakljev žganja za vsako pripravo dobijo. Nekaj »devic« — iz tretjega reda, iz svetega tretjega reda, — je bilo tudi v tej farški armadi. — S to armado so imeli naši opraviti. Zborovanje se začne. Farovška reva začne upiti: »živio dr. Šusteršič!« Na povelje kaplanov upijejo stari Kerin, njegov sin (ki se je

sramoval, da je v tej družbi) in drugi. Oddelek naše straže se zbere, udre v farovške ter jih razdeli. Farovški fantje se nekaj upirajo, udarijo tega in onega naših, — dobijo podvojeno nazaj. Naši se vrnejo. Farovški zopet pridejo ter upijejo, zopet naši v sklenjeni vrsti proti njim. Fantje, kaplana in stari Kerin iz Sv. Križa se s cestnim blatom spriznajo. — To se ponavlja skoraj četrte ure. Včasih pride curk vode na farovške, ko isti zakličejo: »živio dr. Šusteršič!« Dr. Triller govori trdno sklenjenim našim naprej. Na 20 metrov so farovški oddaljeni od poslušalcev. Hočejo bliže priti. — Nato udre še enkrat vrsta naših proti farovškim, jeden farovških zadene z nožem našega, sina Colariča, — zdaj pa nič več pardona! »Farje stran«, in uboga kaplana sta jih dobila in drugi okolo njih, da si bodo zapomnili. Naj več sta dobila oba kaplana. Jutri bosta lahko štela modre pege na životu. Prevrnila sta se kar v jednom sunku po dvakrat. Jeden je dobil klofuto, da je v drevo z glavo priletel. Bežala sta potem kaplana na ograjeno farovško dvorišče, od koder sta obupano gledala skozi planke, njihova armada se je pripravljala, da jih napade: — Končana je bila bitka. Dr. Tavčar je nastopil in v lepem miru govoril pred zbrano množico naših. Par klofut so še dobili farovški križevski fantje, — nobeno dekle jih, kakor pravijo, ne pogleda več.

Na shod je prišlo gotovo 600 kmotov, ki so vsi odločno obsojali surovo postopanje kaplanov in tistih otročajev, katere sta bila zbrala okrog sebe. Govorniški oder je bil postavljen pred mestno hišo v Kostanjevici. Točno ob treh otvorili se shod po predsedniku slovenskega političnega društva, dr. Tavčarju, ki pozdravi navzoče, ter jim kot odposlanca politične oblastnijske predstavi gospoda okrajnega glavarja Oreška iz Krškega. »Kakor vidim, pravi govornik, pripeljala sta dva mlada duhovnika nekaj pretepačev s sabo. Ali se vam ne zdi čudno, ljudje božji, da se hočeta vaša dušna pastirja z vami pretepati? (Klici: To nista dušna pastirja, to sta farja!) Ali ste o Kristusu kdaj slišali, da se je pretepal? Samo eno rečem: shoda si ne pustimo razgnati! Pretepotov ne iščemo! Če pa bo kdo tepen, mi gotovo ne bomo! (Viharno pritrjevanje.) To naj si za ušesa zapišeta posebno gospoda kaplana! Sedaj pa dajte mir ali pa krulite, kakor prešiči v svinjaku. Čisto, kakor vam drago. Ne pozabite pa, da tudi najdebelejši prešič, in naj še tako kruli, na vse zadnje vendar-le pod nož pride.« (Smeh in pritrjevanje.)

Dr. Tavčar pridržal si predsedstvo današnjega shoda sam sebi, kar malemu kaplanu iz Sv. Križa ni všeč.

Dr. Tavčar: Če vas bodeta koža in jezik srbela, gospod kaplan, doživeli bodete danes še marsikatero presenečenje! (Smeh.)

Pri tem se je kaplanček preveč približal vrtu pri mestni hiši. Takoj se vlije voda na njega in v hipu je obsut s kepami vrtno zemlje, da je pričel njegov havelok vse mogoče barve kazati. Kaplan pobegne pod farovške kostanje, se ve med občim smehom.

Dr. Tavčar: Sedaj podelim besedo zastopniku narodnega eksekutivnega odseka, g. dr. Trillerju!

Ko stopi dr. Triller na oder, je bil burno in gorko pozdravljen. Klerikalci —

med njimi nekaj pijanih babnic in nekaj pokvarjenih devic iz Marijine družbe — so hoteli govornika motiti. Pa se jim ni posrečilo. Nekaj časa smo to tolpo potrpežljivo poslušali, potem pa so jo naši reditelji odgnali z zborovališča, kakor je bilo že zgoraj povedano. Tudi »Marijine device« — med njimi stara koklja, ki je imela že par nezakonskih otrok, — so se pomirile in niso imele korajže, nastopiti s piščalkami, katere so skrivale pod svojimi krili.

Dr. Triller je razvijal v glavnih potezah sledeče misli:

Ko je 21. in 23. junija turški boben dr. Šusteršiča pokopal deželni zbor kranjski, obogatel je naš jezik za novo besedo, ki se imenuje — obstrukcija. Bati se je, da bo narod slovenski in zlasti naš kranjski kmet še dolgo občuteval v vseh kosteh pomen te besede. Obstrukcija je najskrajnejše, je zadnje orožje, katero je dopustno le tedaj, kadar gre za vitalna politična vprašanja, kader se n. pr. odločuje usoda narodov. V tem smislu bila je razumljiva in potrebna češka obstrukcija v državnem zboru. A da so klerikalci presadili v svoji onemogli jezi tudi na slovenska tla in zlasti v ponižni deželni zbor kranjski to nevarno rastlino, to je bil naravnost v nebo vpijoči greh na prebivalstvu kranjske dežele. (Burno pritrjevanje.) Deželni zbor nima reševati velikih političnih vprašanj, temveč ima v prvi vrsti upravljati le gospodarske koristi prebivalstva in v najobilnejši vrsti kmetijskega prebivalstva. Pred letom osorej se je o priliki deželnozbornih volitev vzpričo besni klerikalni agitaciji itak v težkih bolih stresala cela dežela kranjska; na levo in desno se je sejalo sovraštvo, brata se je hujskalo zoper brata, stariše zoper otroke (Klici: Tako je! Sramota!) in zatogadelj se je oddahnila cela dežela, ko so bile volitve končane. Upalo se je splošno, da se sedaj prične zopet mirno in koristno delo v korist vsemu prebivalstvu brez razlike stranke. Narodno-napredna stranka, akoravno je izšla iz volitev oslajljena, ponudila je v resnici pošteno desnico v tako mirno delovanje, a klerikalci so v svoji togoti, da niso dosegli absolutne večine, ošabno pljunili na našo desnico. (Srditi in dolgotrajni klici ogorčenja.) Ker se mu ni izpolnila nadeja, da bo z deželnim denarjem rešil svojo falitno gospodarsko organizacijo, sklenil je jeden dr. Šusteršič v svoji brezmejni ošabnosti, kaznovati celo deželo za to, ker ni volila samih tehantov in mežnarjev v deželni zbor, temveč tudi pešico neodvisnih mož. (Tako je! Resnica! Pereat žlindra!) Izsiliti je hotel od vlade nove volitve, a mesto, da bi dosegel to, pribil je na križ, kakor je na velikem protestnem shodu g. dr. Tavčar po pravici naglašal — kranjskega kmeta, oni stan, čigar nezavednosti in slepi zaupnosti v duhovščino ima zahvaliti prav dr. Šusteršič celo svojo dvomljivo politično slavo. (Resnica! Pereat!) Zategadelj treba je vedno in vedno iznova ožigosati klerikalno obstrukcijo v deželnem zboru kranjskem kot največjo politično sleparijo, katera se je dosihdob zagrešila na telesu slovenskega naroda! (Viharno pritrjevanje.) Pa klerikalci so se sami ustrašili silnega viharja, ki ga je povzročilo po celi deželi to njihovo brezvestno uničevanje vsakega

koristnega in vspešnega delovanja in za tegadelj begajo sedaj nevedno maso na neštivilnih shodih z izgovorom, da jim je stisnila v roke otroške trobente le skrb za korist kmeta, le želja, da naj gospodari v deželi kmet in ne gospod. Splošno in jednako volilno pravico so sedaj nasadili na svoj trnek! In to je druga velika sleparija, katero je rodila prva, kakor greh rodi vedno zopet le greh. Klerikalci dobro vedó, da bi se ob današnji sestavi našega deželnega zbora splošno volilna pravica ne dala doseči, niti ako bi bili jedini obe slovenski stranki, ker bi jo zabranili nemški veleposestniki in vlada. A tega svojim ovčicam ne povedó, ker bi sicer ne mogli obrekovati nas naprednjakov kot dozdevne sovražnike kmetijskega stanu in prav zaradi tega tudi odklanjajo vsak izvedljiv predlog začasne volilne reforme, katera bi se dala potem nadaljevati po načelu: Zrno do zrna pogača Seveda, s čim naj bi pa potem slepili in sleparili ubogega kmeta, ki ne sme priti do spoznanja, da gre klerikalni stranki le za popolno posvetno farško padvlado in za drugega nič! (Tako je! Ne dajmo se!)

Za to pa hodi sedaj tudi naša toli obrekovana napredna stranka med narod, da trga klerikalcem krinko raz lice in da jih kaže ljudstvu — gole in nage! Od tod povsod strašna togota zoper naše shode, od tod tudi današnje besno nastopanje nasprotnikov, ki se bojé luči, kakor se je boji sova. (Viharno pritrjevanje in veselost.)

Potem je govornik ob roki poročila deželnega odbornika g. Grasellija na ljubljanskem protestnem shodu raztolmačil zborovalcem, koliko vsem delujočim stanovom, v prvi vrsti pa kmetom koristnega, od narodno-naprednih rok pripravljonega dela je nora klerikalna obstrukcija onemogočila, oziroma vsaj zavlekla, ter je zborovalce končno pozval v navdušenih besedah, naj spoznajo resnico in naj isto ponesó v zadnjo kmečko kočo z besedami našega velikega pesnika: Ti slepec si, slovenski kmet in ti slepar, slovenski klerikalizem! (Navdušeno, vedno zopet ponavljajoče se pritrjevanje, ki je na mah udušilo besno kričanje in tulenje plačane klerikalne tolpe.)

Nato govori dr. Tavčar — med tem se je bilo pometlo s kaplanoma pretepačema — o prodaji kostanjeviške graščine. Med celim govorom je vladal izredni mir na zborovališču in govornik je imel gotovo več kakor 500 poslušalcev. Zbora ni prav nič motilo, četudi se je pred farovžem koža strojila kaplančetoma.

Dr. Tavčar omenja najprej, da prodaja kostanjeviške graščine po vsi pravici vznemirja kmetsko prebivalstvo kostanjeviškega in krškega sodnega okraja. Dokaže, kako bi bilo to prebivalstvo najobčutnejše zadeto, če bi prišlo graščinsko posestvo v napačne roke. »Predvsem se je pri tem bati, da pride graščina v roke kakim menihom, kakor se je to v Zatični in Pleterjih zgodilo. (Klici: Tega nas Bog obvaruj!) Če pridejo taki lačni kutarji v kak kraj, podobni so debelemu jajcu, katero zanese kukavica v gnezdece — male taščice. (Pritrjevanje.) Izleže se velika kila, ki vse požre, kar stara donašata. Tički, ki so bili izleženi iz domačih drobnih jajčic, pa poginejo od glada in končno obtiči mlada kukavica sama v ozkem gnezdu, ter ne dela drugega, kakor da žré in žré,

prav po dr. Šusteršičevem receptu. (Pritrjevanje in smeh).«

Govornik dokaže, da bi bili taka kumetki, če bi se polastili kostonjeviške graščine. »Ti menihi bi naberali rumeno mast na svoje kosti, vi kmetje bi pa komaj obdržali tisto malo kožice na izdelanih svojih kosteh, katere vam kaplani dosedaj še niso strgali ž njih!« (Viharno pritrjevanje.)

Rešitev vprašanja kostonjeviške graščine je torej po mnenju govornika prav lahka: če se graščina proda, prodati se se sme le tako, da se predvsem varujejo koristi kmetkega prebivalstva. »Na noben način pa se ne sme graščina prodati kakim lenim menihom, katerih želodec je navadno tako požrešen, kakor je požrešen želodec morskoga volka! (Viharno pritrjevanje.) To je stališče, katero je v tem vprašanju zastopala narodna napredna stranka od pričetka in katero zastopa še dandanes!« (Pritrjevanje.)

Govornik omenja, da je v tem smislu govoril že na svojem volilnem shodu v Kostonjevičici, da je tako govoril v državnem zboru, in da se je v tem smislu v ministrstvu trudil tudi državni poslanec Plantan. (Pohvala.) Navaja nadalje, da se je sedaj vprašanje prodaje odstavilo z dnevnega reda, in da ni pričakovati, da bi še tako hitro padla kostonjeviška graščina bodisi v roke kakega liberalnega konsorcija, bodisi v roke kakega klerikalnega konsorcija. Govornik pozivlja zbrane kmete, da pa naj vendar premišlujejo o tem, bi-li za nje bilo bolje, če pride graščina v napredne roke, ali pa če jo pograbijo klerikalna roka! Dati je na vsak način prednost napredni roki. (Pritrjevanje.)

»Kaj je vam pričakovati od klerikalne stranke in kaj od naše? Mi hočemo, da se postavi naš kmet na samostojne noge, in da preneha že enkrat biti tista farovška cunjca, s katero brišejo kaplani svoje blatne škornje. (Viharna pohvala.) Dr. Šusteršič pa hoče, da naj kmet zmira leži na trebuhu pred duhovščino in da naj ji neprestano v trebuh leze. Kaj takega ni spodobno za našega kmeta; naš kmet naj postane popoln mož, ne pa kaka polubaba, ki vidi največjo srečo sveta v tem, da sme v farovže hoditi in tam kakor lačen pes sline cediti.« (Burno pritrjevanje.)

Govornik pride vsled tega do sklepa, da klerikalna stranka ne sme dobiti kostonjeviške graščine v svojo pest, ker bi bi jo morala — ako bi ljubljanski škof samo s prstom mignil — takoj oddati menihom. (Pritrjevanje.)

Govornik omenja, da sedaj obe stranki obljubljata kmetu, da bi varovali njega korist, če bi dobili graščino v last. Po mnenju govornikovem, daje napredna stranka za koristi kmeta več poročstva, nego ga daje klerikalna. »O tem je treba premišljati, ljubi prijatelji kmetje! Kaj je bila klerikalna stranka od nekdaj in kaj je še dandanes? Odkar je slaboglasna ta stranka nastopila, ni bila nič drugega kot pijavka, ki je sesala kri iz našega kmeta, ki se je debelila s kmetскими groši in ki se s temi groši še dandanes debeli. (Pritrjevanje.) Pri ti stranki se obrača vse okrog denarja, cvenk je pravzaprav prva točka njenega programa! Odprta vreča je zastava, pod katero maršira dr. Šusteršič po deželi okrog, držeč v roki velik nož, s katerim pušča našemu revnemu kmetu! Cvenk je prva točka klerikalnega programa! (Viharno pritrjevanje.)

Govornik naglašja, da pri tem nima v mislih naše duhovščine, katera živi tudi od kmetских žuljev in katera je torej najmanj opravičena kakemu drugemu stanu očitati, kako si pridobiva vsakdanji kruh. Dasi je med duhovščino obilo takih, ki cele dni svojega življenja ne počenajo drugega, nego da fehtajo med kmeti, dasi je med nego dosti takih, ki napravljajo love na hranilnične knjižice starih ženic, ki love v svoje mreže testamente ob smrtnih posteljah, vendar govornik danes nima v mislih teh duhovnikov, v mislih ima samo klerikalno stranko kot tako. »In kot taka je bila stranka od svojega pričetka do danes tako organizirana, da je neprestano izžemala

kmetски narod. In to svojo trditev hočem dokazati.

Govornik ta dokaz prav obširno razvije. Dokaže, da so Marijine družbe, da so klerikalne gospodarske organizacije, da so škofovi zavodi, da so katoliški skladi in drugi volilni skladi zgolj stiskalnice, ki imajo namen, zadnji vinar iztisniti iz našega revnega kmeta. Zbrano ljudstvo je dotično obširno razpravo prav pazljivo poslušalo ter govorniku dostikrat prav živahno pritrjevalo. Videlo se je, da so vrli kostonjeviški kmetje dobro umeli, za kaj se gre in videlo se je tudi, da so ti možje večnega škofovega beračenja do grla siti.

»Če vse to pretehtate, morate priti do prepričanja, da je naša klerikalna stranka požrešna in grabežljiva, njeno mišljenje, njeno delovanje gre na to, da bi vam pograbila vse, kar imate v svojih žitnicah, kar imate v svojih hramovih. Fehtarija je bila glavni smoter klerikalne stranke, od fehtarije je živela in hoče živeti, in sicer toliko časa, dokler bo čutila kako kronico v kmetских škrynjah! (Viharno pritrjevanje.) Kar taka stranka med svoje zobe dobi, to tišči, kakor tišči tiger kost, katera je zašla med njegove čeljusti! (Pritrjevanje.)

Iz vsega tega sklepa govornik, da bi klerikalna stranka, če dobi kostonjeviško graščino v svoj goltanec, kmetu ničesar ne dala, ker je ravno vse izgubljeno, kar pade v njen žep!

Na drugo stran pa zasluži napredna stranka popolno zaupanje kmeta. Okrog njega ni nikdar hodila, da bi kaj izpulila iz njega, ker je ravno stranka napredka, ne pa »stranka fehtanja«. (Pritrjevanje.) Ako bi se šlo za to, naj li dobi graščino napredna stranka ali pa stranka dr. Šusteršiča, potem bi moral kostonjeviški kmet oddati svoj glas za napredno stranko. Ker pa danes razmere še niso tako daleč došle, da bi se v tem pogledu dalo kaj dognati, imajo kmetje kostonjeviškega in krškega okraja še dosti časa, da o ti stvari trezno razmišljajo. Po mnenju govornika ni izključeno, da bi občine v družbi s prizadeti posestniki same kupile graščino, kadar bode na prodaj. Zadeva je sicer težavna, ali neizpeljiva bi končno ne bila. Vredno pa je, da o vsem tem premišljajo tako županstva kakor kmetje! (Viharno pritrjevanje.)

Nato predlaga stari poštenjak in vrli narodnjak, posestnik Colarič, sledečo resolucijo:

»Na shodu v Kostonjevičici zbrani volilci obsojajo najostrejšo obstrukcijo klerikalnih poslancev v deželnem zboru, izrekajo narodno-naprednim poslancem za njih možati nastop polno zaupanje in zahvalo, proseč, da tudi v bodoče zastopajo prave ljudske koristi. Pozdravljajo nadalje misel, da se sploh proda kostonjeviška graščina, pa ne menihom ali duhovnikom, pač pa takim možem posvetnega stanu, ki bodo ta zemljišča razkosali in prodali kmetom, tako da se bodo v vsakem oziru varovale koristi kmetkega prebivalstva.«

Ta resolucija je bila z burnim ploskanjem in jednoglasno sprejeta.

Dr. Tavčar: S tem je končana današnja razprava. Današnji shod bil je v mnogih ozirih zanimiv. Najbolj značilen pa je bil shod zategadelj, ker sta na njem nastopila dva ničvredna duhovnika, ter sta proti nam organizirala katoliški nož. (Klici ogorčenja.) Ko bodeta ta dva katoliška grešnika vzela jutri pri sv. maši kelih v roko, naj se spominjata krvi, ki se je radi njihju prelila na današnjem shodu! Če se bodeta sramovala, stopiti pred Gospodov oltar, ne vem, prej kot ne, ne. Mi pa jima kličemo: sram vaju bodi! (Gromovito pritrjevanje.) Resnica je, da sta se ta dva tonzurirana fakina obnašala na shodu kot prepirateljna pijana dva kmečka fantalina, in da nismo bili potrpežljivi, zanimali bi bila s svojo maziljeno roko pretep, da bi bilo teklo še več človeške krvi. Kam pride katoliška vera, če bode imela take duhovnike? (Klici, to niso duhovniki, to so farji!) Ta svojat v talarjih meni, da sme v deželi vse počenjati, misli, da nema nad saboj ne postave, ne vladanja. Spominjajmo se pretepače v kolarjih, da nad nami še živita tako postava, kakor vladar, ki bo-

meta oba vkrotila »nožarje« iz naših farovžev! Zategadelj Vas pozivljaj, da končamo s klicem: Bog živi našega presvitlega cesarja!

Zadoneli so urnobesni živio-klici, da se je kostonjeviško župnišče kar streslo. S tem je bil shod končan. Nasprotniki so se razšli osramočeni kakor mokra miš. Posebno ponižno jo je odkuril znani odeduh in farški hlapec Janez Kerin iz Sv. Križa, ki se pred leti ni upal tožiti svojega župnika, ko mu je ta javno očitil, da je lump in slepar. Sedaj je pa pristen katoliški poštenjak, ta Kerin, če tudi v katoliški posojilnici kmeta dere, da kar v nebo kriči! In ta umazanec je bil toliko predrzen, da je prišel na shod in da je tam razsajal. Pa samo toliko časa, dokler ga niso v blatu pomandrali, tega katoliškega oderuha!

Naprednjaki pa so po shodu še dolgo časa ostali skupaj pri prijetni zabavi. In hvala se je dajala vsem, ki so si za shod kaj zasluga stekli: pred vsem županu Globočniku, občinskim možem, kakor tudi požarni brambi iz sv. Križa in njenemu čvrstemu načelniku! Ko sta zvečer odhajala govornika, spremilo ju je najmanj 600 ljudi z godbo na čelu. Korakalo se je mimo farovža, in če so gospodje pri oknih poslušali, čuli so klice ogorčenja, da so morali od sramote izgledati, kakor kuhani raki. Pa kaj, ko vse to nič sramu v sebi nima! Prav! Prišli so do noža, in morda še dožive, ko pade nož na nje same nazaj! No, od naše strani se jim noža ni treba bati, pač pa palice. Če se ne motimo, je ta palica zadnje nedelje precej glasno pela po kostonjeviških blagoslovljenih grbah! Da! da! zadnje nedelje smo doživeli lep dan v prijazni dolenski Kostonjevičici! Zategadelj naj jo Bog poživi!

V Ljubljani, 11. novembra.

Proti nemadgarskim narodnostim na Ogrskem.

Predsednik ogrske poslanske zbornice, grof Apponyi, je izdal nedavno poziv, ki se med drugim glasi: »Če se za odstranitev nevarnosti, ki grozi napasti očetnjavo v njenem obstoju. Madjarščina izgublja od dne do dne ozemlja. Predrzna agitacija zastruplja narodovo dušo, zatemneva sijaj svetih skupnih tradicij ter rahlja čustvo za madjarsko-narodno celokupnost. Ta agitacija se uganja v časopisih, društvih, šolah, ne da bi se bila dosedaj paralizirala.« In kaj je ta »predrzna agitacija«, proti kateri poziva prvi madjarski politik na boj? Nemadgarske narodnosti zahtevajo, da se izpolnuje narodnostni zakon! Ta poziv so dobro razumeli madjarski šovinisti in že nekaj dni pozneje je sklenil zastop v Nitri, kateri komitat obstoji iz devet desetih slovaškega prebivalstva, spremembo narodnostnega zakona tako, da bi dobili župani pravico neomejenega paševanja nad duševnim gibanjem Slovkov. Isti naj bi imel pravico zapleniti časopise in knjige, ki ne ugajajo madjarskemu duhu, nalagati globe, razganjati društva in shode, izganjati mu neljube agitatorje ter zaplenjati njihovo premoženje na korist državi itd.

Absolutizem v Bosni in Hercegovini.

Prebivalstvo okupiranih dežel še ni prišlo iz absolutizma, dasi pripada že nad četrtstoletja pod vrhovno varstvo konstitucionalne avstrijsko-ogrške monarhije. Za Bosno in Hercegovino se še dandanes ravno tako oktroirajo razni zakoni in ukazi, ne da bi se ljudstvo vprašalo, kakor je bilo to pod turško vladjo. In ravno sedaj se hoče bosansko prebivalstvo osrečiti z novim državljanskim (civilnim) zakonom. V ta namen so se prevedli ednostavno tuji zakoni, ne da bi se bilo pri tem oziralo na narodne šege in navade, na narodne pravne zapuščine in na deželne običaje. Zakone so kovali avstrijski birokratje, ki najbrže še nikoli Bosne in Hercegovine videli niso ter seveda prav nič ne poznajo dežele in ljudstva, ondodnega življenja in pravnih nazorov. In ti zakoni, ki bodo odločevali o usodi prebivalstva, o njegovi gmotni in duševni sreči ali nesreči, so se sestavili, ne da bi se bilo ljudstvo vprašalo za mnenje, brez narodnega sodelovanja, kakor se pač zakoni delajo, kjer ima država absolutnega vladarja. Na ta način se le podžiga

splošna ljudska nezadovoljnost. To je vse-kakor žaljivo zapostavljanje razmeroma politično zelo dovtetnih Slovanov v Bosni in Hercegovini, ako se jih kakor kljubovaje izključuje od vsakega javnega delovanja, kakor če bili popolnoma negodni in nesposobni. Na ta način le še Nemci oktroirajo zakone svojim Culukafrom v Afriki, dočim n. pr. Angleška zatiranih in zaničevanih Ircev vendar ne upa izkjuševati iz javnega sodelovanja. Ako so Bolgari v isti dobi po svojem osvobojenju izpod turškega jarma sposobni za parlamentarno zastopstvo, bi pač morali biti tudi Bošnjaki in Hercegovci.

Obleganje ob Rudečem morju.

Turčija je vendar spoznala, da Italiji ni samo do morskih roparjev, temuč da se hoče pod pretvezo, da naredi mir pred roparji v Rudečem morju, polastiti otoka Midjija ter najbrže bombardirati Hodeidah, edini kos zemlje, ki jo še ima dandanes Turčija v Arabiji. Vsled tega je poslala turška vlada že drugo protestno noto v Rim, naj se italijanske ladje umaknejo iz Rudečega morja. Italija je odgovorila, da se to ne more prej zgoditi, da Turška izplača dogovorjeno odškodnino ter izroči italijanskemu poveljniku pirate. Italija pa dobro ve, da posebno zadnje Turčiji ni tako kmalu mogoče izpolniti, ker roparji niso v njenih rokah. Zato ostanejo še nadalje italijanske ladje blizu turških naselbin. Ministrstvo turške mornarice je dobilo nujno povelje, naj čim preje pripravi štiri vojne ladje. Te ladje se pripravljajo in oborožujejo že skoraj 14 dni z največjo naglico, toda kaj, ker so vse turške vojne ladje neokretne, zastarele in na pol gnile, dočim ima Italija v Rudečem morju štiri topniške ladje, eno križarko in 20 sambukov, v vsakem po dva moderna topa. Razun tega ima v Massuahu tisoč mož pripravljenih za izkrcanje. Vse tedaj kaže, da manevrira Italija zelo preračunjeno, da vzame Turčiji edino morskot pot skozi Rudeče morje, da bo potem tudi odrezana od svojih garnizij v Yemenu.

Najnovejše politične vesti.

Zoper vojno predlogo se je izjavilo tudi več članov poljskega kljuba v včerajšnji klubovi seji. — Razpust ogrskega državnega zbora se izvrši že najbrže pred božičnimi počitnicami. — Demisijo španskega ministrstva je podal kralju ministrski predsednik Sagasta. — Srbska skupština se sestane zopet dne 14. t. m. — Vstaja Karlstov se zopet pripravlja. Založniki orožja so prejeli denar za večja naročila. — Deželnozborske volitve na Predarelskem so izpadle popolnoma v smislu krščanskih socialistov. — Prihodnji konzistorij se bo vršil dne 8. decembra. Imenovanje nemških, avstrijskih in španskih kardinalov pa se bo izvršilo šele v konzistoriju meseca marca prihodnjega leta. — Za reforme v Macedoniji so se izrekle vse evropske sile, izvzemši Nemčije. — Manifestacijo Cončevu je priredilo pred njegovo hišo nad 300 oseb. Sklenilo se je, izročiti mu adresu, a ko bo ozdravel, mu prirede velik banket.

Dopisi.

Iz Postojne. Pričakovali smo, da opiše spretnejše pero, nego je naše, zadnjo predstavo našega dramatičnega kluba tembolj, ker se je prva predstava tega kluba v Vašem cenjenem listu prav temeljito ocenjevala; a naše pričakovanje je bilo zaman, kajti doslej še nihče ni o njej črhnil najmanjše besede. Bilo bi nevhvaležno, ako bi se molčalo o zadnji predstavi, katera nam je donesla toliko nepričakovanega vžitka. Ker drugi molče, govoriti hočemo mi, da tudi širši svet izve, kako požrtvovalno in neotrudljivo si naš dramatični klub prizadeva, da zadosti stavljeni zadači: občinstvu višjih in nižjih slojev prirejati dramatične predstave.

V soboto 1. novembra t. l. je uprizoril postojnski dramatični klub igro »Mlinar in njegova hči.«

Ker so se vaje začele šele v zadnjem tednu, t. j. 27. p. m. pričakovati ni bilo nič kaj prijetnega. Toda iznenadenje bilo je nepopisno. Igralo se je tako izborna, da se boljsega vspeha nikakor ni moglo pričakovati.

Dvorana v narodnem hotelu, v katerem je prostora za več stotin ljudi, bila je napolnjena polna. Videle se je tu ne samo tržko inteligenco, marveč tudi vse sloje trga in okolice. Posebno šepeterska inteligenca je bila zelo dobro zastopana. Sploh je bilo tujecev nad osemdeset navzočih. Naj si bode bogatin ali revež, gospod ali kmet, vsi so zrlji z enakim zanimanjem na oder.

Posameznim prizorom so sledili navzoči z največjim zanimanjem in dajali svoji zadovoljnosti duška z nepriljubljenim priznanjem.

Čestitamo dramatičnemu klubu, da si je tekom malih tednov, kar obstoji, pridobil tako častne simpatije. Želimo mu, da bi vstrajal na svojem potu, ter ne glede na levo in na desno, vršil svojo nalogo v korist naroda in izobrazbo ljudstva.

Gospod Šibenik in gospica Kristina Bučar-jeva imela sta glavni vloge: Černota in Marice. Kakor je bilo pričakovati, rešil je g. Šibenik svojo vlogo kakor po navadi izborna. A tudi gospica Bučar-jeva ni zaostala in igrala tako izvrstno, da si je pridobila že pri prvem nastopu vsi simpatijo poslušalcev. Igrala je v vseh dejanjih brez vse napake; zlasti lepo in umetno pa je predstavljala v petem dejanju umirajočo Marico. Gotovo ni pretirano, če rečemo, da bi gledališka igralka ne zamogla boljše izvršiti zadnjega omenjenega prizora. Zelo lepi pa so bili tudi vsi prizori, katere sta imeli gospici Bučar-jeva z županjo gospico Križe-jevo.

Tudi gospica Križe je kakor nalašč vstvarjena za oder. Rešila je svojo vlogo v občno zadovoljnost in lahko trdimo, da ne bi bilo moči bolje igrati.

Vsa čast gre tudi gospema Jurca in Šibenik-ovi. Tudi oni rešili sta svoji vloge brez napake in v občno odobravanje.

Gospod Zupanc je predstavljal Konrada, in sicer tako lepo in sočutno, da bi si boljše ne bi morali želeli, ko bi bil le nekoliko živahnjšega kretanja. Gospod Križe je igral grobokopa in je prav imenitno rešil svojo vlogo. Vidi se, da ima talent in veselje za dramatiko; priporočam mu, da se z vso resnostjo odra poprime.

Tudi gospod Jager (Pivek) je v naše začudenje pri tem prvem svojem nastopu dobro igral in gojiti smemo upanje, da postane sčasom zelo uporabna moč.

Pohvalili smo tedaj vse, ker so vsi bili v resnici pohvale vredni, in storili smo to nepriljubljeno in z odkritim srcem.

Dramatičnemu klubu pa kličemo: Le vrlo naprej na začrtanem potu v blagor in korist milega nam slovenskega naroda!

Slednjič nam je dolžnost izreči posebno pohvalo tudi slikarju g. Josipu Inocente-ju, kateri je potrebne kulise prav umetno in okusno naslikal.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 11. novembra.

— Katastrofa na Koroškem.

Kakor je razvidno iz brzojavk, so Slovenci pri včerajšnji volitvi iz kmetskih občin žalostno propadli. Doslej so imeli v dež. zboru tri poslance, včeraj pa so izgubili dva mandata in bodo imeli v deželnem zboru samo jednega zastopnika. Celó vedno sigurni, popolnoma slovenski okraj velikovski je prišel v roke nemškemu nacionalcem. To je sad tistega prefekta Podgorca, ki je slovensko politiko na Koroškem postavil v službo nemškega škofa dr. Kahna, to je sad kranjskega klerikalizma, ki je provzročil na Koroškem popolni preobrat v slovenski politiki. Leta in leta smo svarili, a bilo je zaman. Klerikalci so se rogali, kadar smo pisali, da je slovenski kmet na Koroškem svobodomiseln in da se ga s klerikalizmom goni v nemški tabor. Dokler so Slovenci na Koroškem delali narodno-radikalno politiko, dotlej je slovenska stvar napredovala, čim pa se je začelo delati klerikalno politiko, čim je slovenska stranka postala privešek škofove nemške stranke, se je začelo nazadovanje in včeraj so slovenski kmetje rajše volili kmeta, ki pripada nemško nacionalni stranki, kakor pa prefekta Podgorca. Zaman je Podgorca poklical na pomoč dr. Brejca iz Ljubljane. Shod v Dobri vasi, ki je bil sklican na nedeljo, se ni vršil. Nasprotniki so zborovalce napadli s poleni in s kamni. Brejca in

Podgorca sta morala bežati, da sta si otela življenje. In to se je zgodilo v popolnoma slovenskem okraju. Izid koroških volitev je strašen udarec za slovenstvo v Gorotanu, a ta katastrofa bi nas ne bila nikdar zadela, če bi ne bili klerikalci v slovenski politiki na Koroškem provzročili preobrata. Sicer pa bomo o teh volitvah še govorili.

— **Shod v Čatežu.** V nedeljo so imeli klerikalci »shod« v Čatežu ob Savi. »Slovenec« poroča o tem shodu na prvem mestu in ga končuje z besedami »Dolenjska stran se dviga, raste in napreduje«. Trije govorniki so bili na tem shodu, Lampe, Pfeifer in Krek in vršil se je ta shod v »najlepšem miru in v vzornem redu«. To je resnica: mir in red sta vladala na tem shodu, ker se ga ni nihče udeležil, razen nekaj kimavcev. Glede udeležbe na shodu pravi »Slovenec«: »Bili so poleg čateških navzoči tudi možje iz župnij Cerklje in Velika dolina«. To je kaj previdno povedano. Da pa ne bo dvomov, povemo mi, da je bilo na shodu vsega skupaj 48 oseb, čitaj: osemindeset oseb. Iz treh far so klerikalci zbobnali samo 48 oseb! V Cerkljah je fajmošter pridigoval, naj gredo ljudje na shod in tudi še osebno agitiral, a vse je bilo zastonj. Na »shod« sta prišla samo fajmošter in mežnar, drug ni nihče maral iti poslušat Lampeta, Kreka in otročjega Pfeiferja. Trije govorniki in 48 poslušalcev — To je efekt! Klerikalcem mora že preklicano slabo iti, da tak reven sestane imenujejo shod. Kakor običajno, seveda tudi tega »shoda« niso nikjer naznanili, ker jih je — strah.

— **„Glasbena Matica“.** V zahvalo, da stoji »Glasbena Matica« popolnoma izven političnih bojev, v zahvalo, da goji cerkveno glasbo v večjem obsegu, kakor katero koli jednako društvo drugod, je »Slovenec« napadel tudi to društvo. »Glasbena Matica« se je obrnila do vseh denarnih zavodov, naj ji pomorejo. Ko bi se bila obrnila samo do neklerikalnih zavodov, bi se bili klerikalci seveda jezili in vpili, da je »Glasbena Matica« liberalna. Sedaj pa vpije »Slovenec« tudi: »ne dajte nič«, ker so v odboru sami liberalci. In vendar bi bili ravno klerikalci dolžni, da priskočijo »Glasbeni Matici«, kajti vseh stisk in težav »Glasb. Matce« je kriv klerikalni prvak I. P. Vencajz, ki je tako dobro gospodaril, da je društvo spravil skoro na kant.

— **Smrt cerkljanske posojilnice in drugo.** Piše se nam: Klerikalcem klenka mrtvaški zvonček! Pred tremi tedni je bila defraudacija v Pragi, češki klerikalci so bili »paf« in so se zdaj v zadregi, kje dobiti denar za povrnitev teh par milijonov! Kranjski klerikalci sicer še vedno upajo, da pride Odrešenik, tega pa vidijo v osebi premilostnega Bonaventure, škofa ljubljanskega. In ta se trudi na vse načine, da bi jim ugodil: preskrbljuje jim dobrih duhovnikov in ker se mu zdi, da pridejo dijaki preizkušeni v semenišče, je ustanovil sam zavod, kjer bo duševno moral mladeniče in jih bo potem lažje porabljal za svoje namene. Nam se pa zdi, da ta Odrešenik pogori, kajti drva za grmado se že pripravljajo. In to grmado mu pripravljajo lastni ljudje in to s tem, da zaupanje ljudstva bolj in bolj spodbijajo. . . Eden teh je tudi cerkljanski kaplan Kos. Prof. Jenko je prestavljen v Seret v Bukovino in torej ne more vsestransko agitirati, a dobil je boljšega naslednika, kakor je mislil, in to je Matevž Kos. Ko je Jenko odšel, je ostal pri ljudski hranilnici in posojilnici sam Janez Podjed, a ta ni imel sam toliko v glavi, čeprav je »kunšten«, da bi opravljal vsa dela, ker je bilo preveč in zato si je privzel kaplana Kosa. In zdaj sta delala z »združenimi močmi«. A, vraga, kakor bi kdo kradel, denarja je bilo vedno manj. In pretečeni teden se je kar naenkrat izvedelo, da je blagajnica — o groza — prazna. Par dni prej je šla mlekarna za vragom, a zdaj še hranilnica. Kranjski notar je zahteval ključ, a tega je imel Kos. Kosa pa — mislite si začudenja — ni bilo. Od-

šel je, ne da bi vedeli kam. Najbrže je šel v Ljubljano k škofu, da bi mu dal tistih par tisoč (menda pet), ki jih je zmanjkalo v posojilnici. Pa škof ga je najbrže zapodil, saj sam nič nima. Menartov Janez se je izrazil, da bodo morali dolžniki več plačevati, a to se je že godilo, saj je že Moškermanca s Pešate morala plačati vsako leto 2 kroni več, a te krono je hranil Janez. Ta ženska je revna in krvavo je prisluzila tisti dve kroni. O Janez »kunštni«, kje je zdaj tvoja modrost! O Kos, kje so zdaj tvoje pesmi? Glej, poslušal bi bil »Gorenjca«, ki ti je svetoval, da se ne napanjaj tako, ker ti sicer grlo ohripavi. In res mu je tako ohripelo, da se ga je zbal celo njegov patron sv. Matej. Zadnjič namroč — ne vemo več natančno kdaj — je tako pridigoval z glasom in rokami, da je naposled padla slika sv. Mateja s prižnice. Seveda so vsi imeli to za migljaj božji. In res je bil to migljaj, da se bo nekaj posebnega zgodilo. In zdaj, ko se je izvedelo, da je pogorela hranilnica in posojilnica, so vsi jedini, da je to kazen božja, ki je prišla radi postopanja tiste kompanije, ki je imela v rokah blagajnico. Kdo je kriv, da ima županstvo štiri prokuratorje? Ali ne Jenko, »kunštni« in Kos, ki je ravno začasa občinskih volitev prišel v Cerklje in takoj nastopil svoj posel? V občinski odbor bi bili sicer prišli možje, ki bi vedeli, kaj delajo; po prizadevanju onih treh pa so bili izvoljeni taki odborniki, da so naposled prigospodarili prazno občinsko blagajnico. . . Pa pustimo županstvo in poglejmo Kosu še natančneje na kljun. . . Kos je tudi katehet na ljudski šoli in kot tak se kaže tudi dobrega pedagoga. Šiba — to je njegov ideal. Ni čudno, če se ga učenci bojé in se ga na cesti ogibajo, če jih vlačí s ceste v svojo sobo in jih tam pri zaklenjenih vratih pretepa. Kaj podobnega še nismo slišali v Cerkljah. Kos, ali misliš, da si katehet? Ne, ti si tiran! Očetje in matere, ki imate sinove in hčere pod Križem, naj pogledajte, da jih rešite! Mislimo, da se bo Kosove trde kože vendar kaj prijel in zato tudi upamo, da mu ne bo treba peti: »Da bi te odnesel že hudir, mesto mira si prinesel nam prepir.« Sicer pa vam kaj kmalu zapojemo. — Adijo Kos! Adijo Janez! Adijo Janezova mlekarna! Morda se še vidimo! —

— **Iz Šoštanja** se nam piše: Kakor ste prinesli že med brzojavi, dobil je narodni kandidat dr. Mayer pri volitvi dne 7. t. m. v trgu Šoštanj 46 glasov v kljub silnemu pritisku in v kljub temu, da se je volilni imenik v zadnjem trenutku »uradno« popravil. To pomeni proti zadnji volitvi dobiček celih 11 glasov, ker je pri volitvi leta 1896 imel »klerikalni« kandidat Günther v tem kraju samo 35 glasov. Manj ugoden bil je uspeh v drugih, k tej skupini spadajočih krajih: v Slov. Gradcu se narodnjaki niso upali na volišče, v Slov. Bistrici je prišlo za našega kandidata samo 7 glasov, v »narodnem« trgu Vuzenica, v Marenbergu in v Muti za narodnjake ni bilo naših glasov, najbrž ker se je hotela pokazati revanša za famoznega mariborskega Korošca. Pri volitvi leta 1895 dobil je, kakor že poprej omenjeno, »konservativni« kandidat v vseh krajih skupaj le 70 glasov, ne pa, kakor trdite v zadnji številki, 103 glasove, a tudi to število bi lahko prekosili, da izpolnijo naši narodnjaki svojo dolžnost; o podrobnostih Vam poročamo, kakor hitro imamo natančna poročila v rokah.

— **Polom v Marnbergu.** Zadnja »Domovina« piše na strani 475, nadaljujoč v zapisniku o občnem zboru »Zveze slovenskih posojilnic v Celju«, kateri se je vršil 11./9. t. l., poročilo revizorja, doslovno tako-le: »Opravičeno se je bati, da bode trpela silno veliko izgube tudi neka štajerska posojilnica, ki se noče ravnati po sprejetih navodilih, vzlic temu, da smo jo v poslednjem času prav pogosto revidirali. O tej zadevi bode poročal gospod pravni zastopnik pri zadnji točki dnevnega reda. Takšnih zavodov, ki ne spoštujejo zveznih naukov, se bode moralo društvo otrestiti zato, da črna senca ne bode padla tudi na druge poštene zavode.« Ali ni razvidno iz teh, jako premišljeno govorjenih besed revizorja gosp. Jošta, da je isti že takrat slutil, da bode v Marnbergu prišlo do poloma in da je pripisovati le tisti preveliki konservativnosti štajerskih rodoljubov, ki vo-

dijo celjsko »Zvezo«, da revizor ni na občnem zboru tudi za širšo javnost breobzirno razkril vse gnilobe, ki vlada v marnberškem konzumu in v posojilnici, kar smo storili sedaj mi v našem uvodnem članku v tork 4. t. m.? Sedaj nam je tudi lahko razumljivo, zakaj je »Zveza slovenskih posojilnic« baš pri tem občnem zboru izključila iz svoje »Zveze« posojilnico v Marnbergu in mi le odobravamo ta odločni njen ukrep, kajti nobeden zavod, ki nima realne podlage, naj ne bode v taki pošteni »Zvezi«, kakor je celjska, — da črna senca ne bode padla tudi na druge zavode!

— **Ptujski gospod prošt** se je vdeležil slavnostne otvoritve nemškega »Mädchenheima«. Med drugimi se je pri ti slavnosti tudi neki šaljivec oglašil z napitnico in opozoril navzočne, da je v »Mädchenheimu« vendar našel črno pego. Ko so se vsi navzočniki začudeni začeli spogledovati, pokazal je govornik na g. prošta Flecka, češ, to je vendar »ein schwarzer Fleck«. Tega »slovenski gosp. prošt« pač ni pričakoval, da se bodo pri ti slavnosti iz njega še norca delali.

— **Repertoire slovenskega gledališča.** Danes se igra prvič na slovenskem odru operetna burka »Brez denarja«, ki je imela na vseh odrih največjo privlačno silo in se je samo na smichovskem gledališču v Pragi igrala 181krat zaporedoma. Na Dunaju je stalna repertoarna igra raznih odrov. — V petek se ponavlja Albinijeva opera »Maričona«, v nedeljo popoldne se igra ob značajnih cenah izven abonementa čarobna bajka »Pepelka«, zvečer pa je operna predstava.

— **Umrla** je danes po dolgem bolehanju občesplošno znana gospa Marija Malitsch rojena baronica Herbert v starosti 71 let. Bodi blagi pokojnici prijazen spomin.

— **V Naklem** zvalil je Vogenov gospodar kovača Jauha Martina v svojo hišo in ko se je zmračilo, rekel je Pajer: zdaj ga pa imamo hudiča — porinil Jauha na klop in rekel, sedaj ga na hodemo kot Kristusa. Tone Šporn mu je pri tem pomagal in nabijali so ga z »dogami«, in ko je bilo tega dovolj, pravi Pajer: »sedaj ga pa obesimo«. — Obešanje je Pajerjeva specialiteta — obesil je pred tremi mesci nekega revnega popotnika za rinko na stropu, da je bil že ves višnjev. Prisilila sta Jauha, potem, da je molil roženkranc s povzdignjenimi rokami. Ven grede ga je še Pajer davil. Navzoč je bil pri tem tudi Sajovic Janez iz Strahinja, kateri je ves čas branil — ter so ga potem ti zločinci tudi poškodovali na roki. Ta Pajer je doma iz Milj ter pravijo, da je svojega mrtvega očeta s par vrgel. Zares vzoren kristjan!

— **V Št. Petru na Krasu** uprizorijo diletantje v nedeljo 16. t. narodni igrokaz »Divji lovec«. Igra se pridno študira. Med igro in po igri igra slavna vojaška godba iz Reke vesele poskočnice za mladino.

— **Panorama.** Potovanje po čarobnem ženevskem jezeru je jako hvaležna partija. Celó obrežje je poseto z mesti, gradovi in vilami. Ženevsko jezero je 578 km² veliko, 78 km dolgo in do 334 m globoko. Obrež je 175 km dolgo. Mesto Ženeva je po Curihu največje švicško mesto (kakih 100.000 največ francoskih preb.), in se tam stekajo turisti celega sveta. V tem mestu je izdihnila tudi naša blagosrečna vladarica svojo plemenito dušo; nesrečni kraj umora se vidi na dveh slikah. Enako zanimiva in krasna je tudi Lozana. Poset francoske Švice ne morem dovolj toplo priporočiti. — Med posetniki panorame smo videli preteklo soboto tude dež. predsednika, eks. barona Heina s soprogo, ki se je mudil dobre 3/4 ure v tem umetniškem zavodu ter se je z najlaskavejšimi besedami izražal o izrednem duševnem užitku, ki ga imajo posečevalci panorame.

— **Marala ga ni.** Delavec Matevž Anzin na Hauptmanci bi bil rad »štimal« Primčevu Nežko na Hauptmanci, a ta ga ni marala. Zato pa jo je včeraj napadel, jo pretepel, vrgel na tla, jo vlekel za lase in jo z nogo suval. Danes dopoldne je zopet prišel k Primčevim in je zopet začel Nežko pretepevati. Ko se je mati za hčer potegnila, udaril jo je s kolom po rami, nato je letel domov po puško in je prišel nazaj ter je hotel z isto udariti Nežko, kar pa so drugi ljudje preprečili s tem, da so mu puško odvzeli.

Jabolka je kradeč. Delavec Franc Zadnikar, stanujoč na Lončarski stezi št. 8, je včeraj zasačil Filipa Keršiča s Karolinske zemlje št. 25, ko se je priti-hotapil v Beletov vrt na Lončarski stezi št. 6, da bi kradel jabolka. Zadnikar je Keršiča prijel in ga izročil policiji. Keršič je v družbi še drugih fantov pokradel iz omenjenega vrta za 30 K jabolka.

Svojega mojstra razjezil je ključarski vajenec Josip Babnik, stanujoč v št. Vidu, vsled česar ga je isti prijel in udaril z železnim drogom po levi nogi in ga poškodoval.

Popadljiv pes. Včeraj popo-ludne je v Metelkovih ulicah pes Antona Hoeflererja popadel hlapca Jakoba Alberta, stanujočega na Sv. Petra cesti št. 17, se spel na njega in ga za desno roko nad komolcem zgrabil.

Napad. Delavec Ant. Podlogar, stanujoč na Radeckega cesti št. 2, vračal se je včeraj ponoči po Zaloški cesti domov. Pri Cegnarjevih ulicah skočil je neki neznan človek v njega in ga vrgel na tla, potem pa zbežal.

Na limanice sta ptiče lovila ključarski pomočnik Matevž Debelak in kleparski vajenec Franc Goršič na travniku med Marije Terezije cesto in državnim kolodvorom. Policaj ju je pri tem zasačil in jima limanice odvezel.

Tatvina. Gostilničarju Iv. Kendi v Židovskih ulicah št. 4, je bilo pred me-seci ukradenih iz zaklenjenega predala 100 K. Pred 14 dnevi pa je tat ulomil v predal v iztoču in ukradel natakariči Iv. Klančarjevi 60 K.

Nezgoda. Delavec Marko Kofler iz Knežje Lipe je pri prevažanju lesa po-nesrečil. Padlo mu je deblo na desno nogo in mu jo zlomilo. Prepeljali so ga v dež. bolnico.

Ponesrečil je skladišni delavec na južnem kolodvoru Jožef Kadunc pri nakladanju polnih vinskih sodov v vagon.

V Ameriko se je odpeljalo danes ponoči z južnega kolodvora 43 oseb.

Društvena godba priredi v sredo 12 t. m. v restavraciji g. I. Kenda »pri Gambriu« koncert. — Vstopnina prosta.

Posredovalno delovanje mestne posredovalnice za delo in službe v mesecu oktobru. V primeri z lanskim letom jednecega meseca je v letošnjem posredovanju splošno za nekoliko boljše, v primeri s prejšnjim mesecem pa je nekoliko zaostalo. Pri moškem delu so dobili službe skladišnik, ključavničar ter drugi, iz-med teh največ trgovskih in gostilniških slug ter prometnih uslužbencev. Pri ženskem delu je bilo, kakor običajno, oddanih največ hišnih in gostilniških poslov, nadalje nekaj trgovskih prodajalk in poslov za kmetsko delo. Služb in dela je bilo oddanega največ za mesto in bližnjo okolico, unanja naročila je bilo mo-goče le deloma rešiti. Posredovanje z vajenci ni imelo uspeha, s stanovanji le deloma in to z mesečnimi sobami in dijaškimi stanovanji. Službe dobe 2 trgovski prodajalki, 1 šivilja, 3 računajoče natakariče, več kuharic, deklice za vsako delo in k otrokom, 1 gra-šičinski sluga, 1 točaj, 2 mizarja, 1 ključav-ničar. Službe iščejo 1 trgovski pomočnik, 1 pomožni uradnik, 1 skladišnik, 2 kočijaža, 3 pisarji, več trgovskih in pisemskih slug. Oddati je 3 stanovanj z 1 in 2 sobama. V najem se iščejo stanovanja s 4—5 sobami.

*** Najnovejša novice.** Središče Srbov na Hrvaškem postane Osek. Tja se preseli iz Zagreba več srbskih trgovcev in tudi srbska banka. — Rudarski štrajk na Francoskem je zavzel re-volucionarno smer. Vlada je zelo v skrbeh. — Spomenik Virchovu se postavi v Berlinu. — Marconi je v aparate za brezžično brzojavljenje bodo imele v bo-doče vse italijanske vojne ladje na potovanju seboj, kakor je to ukazal mornarski minister Morin. — Štrajk črkostav-cev v Budimpešti. 900 črkostavcev v 30 budimpeštanskih tiskarnah je vstavilo delo, ker nočejo sprejeti novega tarifa. — Mednarodna umetniška razstava bo v Benetkah prih. leto od 22. aprila do 31. oktobra. — Obletnico bitke na Beligori so proslavljali včeraj. Nad 1000 oseb je prišlo iz Prage na goro, kjer so prepevali narodne pesmi. — Ženski su-perintendent V. Coloradu v Ameriki so demokratje izvolili gospo Grenfall za superintendantinjo javnega pouka. — Kolera v Egiptu narašča. Od 15. julija do 3. novembra je zbolelo 39559 oseb, izmed katerih jih je umrlo 33. 408.

*** Nemška žindra.** Posl. Wolf je tožil tiskarja Schneiderja, ker mu je ta očitaj »umazane roke«. Obravnava se je morala preložiti, da se zaslišijo ne-katere priče. Toda že sedaj se je izkazalo, da je proti Wolfu toliko depimitujočega gradiva, da bo postal po obravnavi v Mostu pravcati nemški »dr. Žindra«. Najbolj obtežilne točke v kazenski ovadbi je nam-reč pred obravnavo odtegnil, svojih trgov-skih knjig noče pokazati, ker bi se mu dokazala naravnost kaznjiva kriva.

*** Zgradba vodovoda.** Podjetni mestni zastop v Ivančicah je v seji 31. oktobra, upoštevajoč važne prednosti, ki jih zahteva primerna oskrba vode v no-vejšem času, določila zgraditi vodovod. Izvršbo vseh del in dobav je mestni od-bor izročil v tej stroki jako dobro priznani tvrdki Ant. Kunza, c. kr. zalagatelja v Moravskih Granicah (Mährisch-Weisskir-chen), ki je za to podjetje izdelal tudi načrte.

*** Zagoneten atentat.** V Lvov je prišel nedavno mlad mož, ki se je iz-dal v hotelu za dijaka iz Dunaja. Kmalu se je seznanil z bogatim meščanom Mar-kiewiczem, ki sta mnogo obbevala. Ko je te dni Markiewicz obiskal v stano-vanju navideznega dijaka, je ta v raz-govoru potegnul revolver ter ustrelil na meščana. Ranjeni je vendar zbežal. Ko je policija napadalec prišla, je našla pri njem mnogo ruskih agitacijskih pisem ter sodi, da je mož član ruske revolucij-ske stranke.

*** Iznajdnik švedskih vžigalic Karol Kiesewetter,** kakor se je šele sedaj izvedelo, je 29. p. m. umrl v Brailu. Rodom je bil češki Nemeč iz neke vasi v Kašperskih gorah in je bil edini sin nekega malega trgovca.

*** Boj proti megli.** Kunčičeva ideja prodira! V Londonu, v tem največjem in najbolj meglenem mestu se je ustanovilo društvo znanstvenikov, ki je napovedalo boj nezdravi megli. Dognalo se je namreč, da se megla ne more delati brez prahu v zraku, ki ga širijo najbolj tovarniški dimniki. V sled tega se je napovedal najprej boj premogovemu dimu, ki je za človeška pljuča skrajno nezdrav. Kako se bo izvedel ta boj, ne da bi bil na škodo industriji, tega angleški učenjaki do-sedaj še seveda niso povedali.

*** Za domovinsko pravico tujecem.** Upravno sodišče se je ba-vilo te dni s pritožbo mestne občine Feld-bach, kateri se je bilo naložilo, da mora tudi tujcem podeliti domovinsko pravico. Sodišče je pritožbo zavrnilo ter izreklo, da se šteje izomecem ravnotako kakor tuzem-cem pravica do domovinstva od leta 1891.

*** Klobasarije.** V Libau-u so obla-stveno zaprli tovarno za klobase ter lastnika zaprli. Izkazalo se je namreč, da je bila to-varna v zvezi z ondornim konjederem, ki je tovarni oddajal vse erknjene svinje, krave, konje, mačke in pse, ki jih je tovarnar potem podelal v klobase.

*** Na živinozdravniški visoki šoli** na Dunaju se je vpisalo letos 30 slu-šateljev. To je nekaj izrednega, kajti zadnja štiri leta jih menda nikdar ni vstopilo čez 12. Bržčas je abiturijente zapeljala to pot pre-snova razmer, ki se je izvršila lansko leto, da so se oglasili za te nevaležne študije. Kakor znano zahteva država za vstop na ži-vinozdravniško višjo šolo maturo gimnazije ali realke. Na šoli sami je osem semestrov, s početkom devetega tečaja pa se lahko dela prvi od treh rigorozov. To bi bilo vse lepo, ko bi ti zapeljani akademiki ne imeli za ko-lege takoinenovane »kuršmide«, o katerih se sicer trdi, da so izredni slušatelji, fiktivno pa dosepejo do istega cilja, namreč: pro-mocije! za živinozdravnika. Ogorčenje je med dijaštvom radi škandaloznih razmer vedno večje! Sklenili so sestaviti spomenico v to svrhu, da obelodanijo svetu krivice, ki se jim gode in da utemelje pravico zahtevati ločitev svoje polovičarske viš. šole od vojaškega in-štituta. Zahtevali bodo, da se ista priklopi univerzi nalik v Giessen-u, Curih-u Bern-u itd., kjer bodo možno doseči akademsko čast doktorja medicinae veterinae!

Društva.

— Narodna čitalnica v Ljubljani priredi v soboto, dne 15. t. m., ob osmi uri zvečer v veliki dvorani »Narod-nega doma« svojim članom in po njih vpeljanim gostom promenadni koncert, pri katerem bodo svirala vojaška godba pešpolka št. 27.

— Velikolaška podružnica in ribniški podružnici družbe sv. Cirila in Metoda prirede 16. t. m. v Ribnici v dvorani gosp. A. Arka koncert.

— Tamburaški klub »Triglav« v Ljubljani priredi na Martinovo ne-deljo, dne 16. novembra v gostilni gosp. F. Počka, Sv. Florijana ulice št. 6 vese-lico. Spored: Koncert, srečolov, šaljiva pošta, korijandoli corso in ples. Od 7. do 8. ure koncert, med koncertom srečolov in šaljiva pošta, od 9. ure razdelitev do-bitkov, nadalje ples. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstop prost.

— Društvo c. kr. davčnih uradnikov na Kranjskem je imelo v nedeljo dopoldne v hotelu »pri Maliču« svoj obči zbor, katerega se je udeležilo okoli

50 davčnih uradnikov. Zborovanje je otvoril predsednik g. Ignac Klinc s pozdravom na zborovalce in s trikratnim slava-klicem na cesarja. Na to fje prečital zapisnikar go-spod Alojzij Mušič zapisnik o zadnjem običnem zboru in poročal o delovanju odbora in o zboru delegatov društva c. kr. davčnih uradnikov na Dunaju, katerega se je on kot delegat s Kranjskega udeležil. Po poro-čilu revizorja g. A. Hruška o pregledu bla-gajne se je odboru dal absolutorij. V odbor so bili izvoljeni gospodje: Ignac Klinc (preds.) Franc Ravnikar (podpreds.) R. Debelak (blag.) Alojzij Mušič (taj.) J. Kavčič, D. Derani, J. Globočnik, Rudolf Pehani, Rudolf Binter in V. Praprotnik odborniki. Namestniki so go-spodje: K. Rozman, J. Stebalj, R. Ruda, A. Hruška in F. Uršič. Kot revizorja sta bila izvoljena gospoda Tome in Splihal. Na to se je razpravljalo, o nekaterih stavljenih pred-logih. Častnim članom je bil soglasno izvo-ljen c. kr. naddavkar v Brnu g. Henrik Fuchs, ki si je stekel mnogo zaslug za or-ganizacijo c. kr. davčnih uradnikov. Kot letni prispevek za društvo se je določil zne-sek 6 kron za uradnike, 2 K za adjutovane praktikante in 1 K za neadjutovane prakti-kante. Na predlog g. Drola se je izrekla zapisnikarju g. A. Mušiču še posebna zahvala za njegovo delovanje v prid društva. Tudi istim odbornikom, ki so izstopili iz odbora, se je vnotrala zahvala. Zborovanje se je ob 12 uri zaključilo. Po zborovanju so se zbo-rovalci sešli na prijateljski sestanek.

— Strokovno društvo stro-jarskih pomočnikov je priredilo v nedeljo v Počkovi gostilni javen društven shod, na katerem je govoril g. Breskvar o pomenu delavske organizacije. Pri dopolnilnih volitvah sta bila izvoljena g. Novšak pred-sednikom, g. Hinkovec pa drugim zapisnikar-jem društva.

— Zadruga krojačev, klobu-čarjev, rokavičarjev in krznarjev v Ljubljani. Načelnštvo omenjene zadru-ge naznanja ter opozarja svoje cenjene zadru-žnike na jako važno določbo slav. mestnega magistrata z dne 29. oktobra št. 37.748 ki se glasi: Da se smejo vajenci, ki še niso dosegli 14. leto svoje starosti, sprejemati v pouk le tedaj, ako so zadostili šolski dolž-nosti ter si pridobili šolsko izpustnico, ter da so telesno tako razviti, da jim vežbanje v obrtu ne bode v kvar. Za redna dela se taki vajenci sploh rabiti ne smejo. Vezbati se smejo samo 8 ur na dan. V ponočnih urah, to je po 8. uri zvečer in pred 5. uro zjutraj, se taki vajenci rabiti ne smejo. — Vajenci od 14—16tega leta smejo se pora-biti tudi delj ko 8 ur na dan, nikakor pa se ne smejo rabiti po noči, to je po 8. uri zvečer in pred 5. uro zjutraj. Mestni magistrat po-zivlja zadrugo, naj načelnštvo pouči in opo-zori pravočasno svoje člane, da se strogo ravnajo po teh določbah, ter naj prijavi mest. magistratu vse one člane zadruge, ki se ne drže po teh zakonitih določbah. Kazen za protipostavno ravnanje se določa po § 133 obrt. red. od 20 do 800 K oziroma 48 ur do 80 dni zapora. Dalje se cenjenim članom naznanja, da je vsak zadržnik v obče dolžan po § 7 odst. 2—3 zadržnih pravil naznaniti načelnštvu vsaki sprejem ali odpust obrtnih pomočnikov po njih imenu itd. in to v 8 dneh, ko je nastopila ta okolnost.

Slednjič se naznanja cenjenim članom zadruge sklep zadnjega običnega zbora za ustanovitev »Sirovinskega društva« za krojače in šivilje, da naj se kar najhitreje mogoče vpišejo kot člani, ker se bode, kakor hitro bode zadostno število udov, sklicel vstanovni shod. Vpisnino, ki znaša za vsacega člana 2 kroni, sprejema začasno načelnik zadru-ge. Poslovni delež za vsakega uda se določil pri ustanovnem shodu.

— Zabavni večer društva »Zvezda« na Dunaju. To društvo priredilo je v nedeljo, 2. novembra, v dvo-rani »Wiener Ressource« zabavni večer, ki je prekosil vse dosedanje. Lehko bi ga bili imenovali velik koncert, ker je spored bil res izborno sestavljen. Ta večer je pokazal, da »Zvezda« vidno napreduje in da je to društvo postalo sre-dišče dunajskih Slovencev, ki se jih je iz vseh slojev nabralo toliko, da niso zado-stovale prostorna dvorana, galerije, pa-tudi ne stranske sobe. Videli smo celo nekatere dostojanstvenike, kar ugled dru-štva seveda povzdiguje. Društvo pa je tudi pri drugih narodnostih znano, katerih člani živé na Dunaju, osobito med Hrvat-i in Srbi, pa tudi med Čehi. Zadnjega ve-čera se je udeležil tudi ruski publicist Szczawinskij. Po navdušenem pozdravu predsednika gosp. Pukla zadonel je mo-gočen krasn zbor A. Lešana »Molitev«, ki so ga peli pevci »Zvezdinega« zbora pod vodstvom vrlega pevovodje g. Vinko Krušiča. Koncertna pevka gospica Ida Schöntag je pela Ant. Nedveda kraseo skladbo »Na tujih tleh«, ki je napravila na vse navzoče globok utib. Burna po-hvala je dovolj dokazala, kako hitro se je prikupila izborna pevka. Pela je še istega skladatelja »Pogled v nedolžno oko« z istim uspehom. — Pevski zbor akad. dru-štva »Slovenija« pod spretnim vodstvom g. Več. Kalana pel je več pesen s sijajnim uspehom; te so »Pod oknom« (A. Hajdri-hova), »Ljubezen in pomlad« (Ant. Nedve-dova), »Prelja« (Vatroslav Lisinskega) in na koncu Ivan Laharnerjevo »Dijaška« »Slovenija« sme ponosna biti na tako iz-

boren pevski zbor, s katerim ne razpolaga nobeno slovansko akad. društvo. — Član društva »Zvezde«, gospica Marica Luzar, ki si je v društvu že mnogo zaslug pridobila, igrala je na glasovirju H. Eilen-bergerjevo težko skladbo »Kovači v gozdu« in v 2. delu sporeda I. Ascherjeve »Span-ske plese«. Spremljal jo je gosp. Gvidon Sajovic. Te produkcije so bile z živahnim odobravanjem sprejete. Vinko Krušičevo novo skladbo »Ko bil sem sinoči pod vasjo« pel je društveni pevski zbor. Uga-jala je tako, da so jo pevci morali ponav-ljati. Uprav presenetil pa je V. Krušičev ženski tercet, pa tudi njegov mešani kvartet in kvintet. Gospice Jelica in Emica Krušič ter Angela Farčnik pele so namreč z globokim občutkom in finim nuansiranjem E. Foersterjevo »Žalost« in S. Stanuovo odlomke iz »Prodane neveste«. V. Krušičev mešani kvartet je pel dr. Gust. Ipavčev »Vse mine« in mešan kvintet V. Krušičev Laharnerja »Mladostni mir«. Nismo se mogli načuditi krasoti in milini teh pesnj. Gromovite pohvale ni bilo ne konca ne kraja. Dobro so pogodile dične pevke, da so ta uspeh uporabile v prid dijaškemu domu celjskemu ter da so za-čele nabirati za ta zavod; pomagala je jim tudi gospica Marica Paklova. Nabralo se je toliko, da bode dijaški dom celjski že drugih sto kron v kratkem prejel od »Zvezde«. — Društveni kvartet zapel je še V. Vavpotiča novo skladbo »V slovo«; škoda, da je skladatelj — morda zbavši se kritike — prej odšel, kajti ta skladba je bila prav prijazno pohvaljena. Preveč bi bilo, ko bi še enkrat hvalil družbeni pevski zbor, ki je še pel I. Žirovnikov »Venček narodnih pesen« in F. I. Vil-harjev: »Slovenac i Hrvat«. Med posa-meznimi točkami igrala sta na glasoviru gg. akademika Avg. Leitgeb in Vek. Kalan. — Po izvršenem programu prišel se je plesni venček, ki je bil zelo živahen.

— Slovensko društvo »Ilirija« v Pragi, Karlovo ulice št. 27, I. Iz Prage se nam piše: Prišli smo v veliko mesto s čistim navdušenjem, pripraviti se temeljito za svoj življenski poklic. Prišli smo v Prago, v to ponosno prestolico češkega naroda, da se obogatimo z njegovimi kultur-nimi sadovi. Mi Slovenci smo dozdej ogromno kulturno silo češkega naroda bolj čutili, bolj vanjo verovali, nego jo izpoznavali od blizu ter črpali iz nje moči za lastno na-narodno delo. Naša slovanska vzajemnost je bila dozdej preveč akademična. Obrat na boljše je opaziti šele v najnovejšem času, ko je pričela slov. mladina prihajati v zlato Prago. In vendar vladala med slov. dijaštvom še vse premalo zanimanja za idejo, okoristiti se z napredkom najkulturnejšega slovanskega naroda. To pa je velika škoda za dijake same in za slov. narod posebej. Krivi so temu deloma različni predsodki, deloma nejasnost stvari same, namreč kolike važnosti bi postalo lahko za slov. dijaka življenje v Pragi, in pa — gmotno vprašanje. — Posebno to poslednje zlo bi zaslužilo večje pozornosti, in baš temu so namenjene te vrstice. Velika večina slov. abiturijentov se vpraša pri izbi-ranju vsučilišča: kako se preživim? Konec koncev pa je: na Dunaju in Gradcu so občeznana stara podporna društva, tam lahko upam, da dobim kako ustanovo, če še ne bom izhajal, si kaj prislužim s poučevan-jem — v Pragi pa vsega tega ni. Zaključek takih premišljevanj je, da študira vse na Dunaju in v Gradcu, da tam nadaljuje na srednjih šolah začeto — nemško vzgojo. — To resnico so izprevideli poštvovalni praški Slovenci in ustanovili s pomočjo nekaterih, za slov. dijaštvo se zanimajočih Čehov »Pod-porno društvo za slovenske visokošolce v Pragi.« V prosincu t. l. je začelo to društvo delovati, in kako potrebno je bilo, priča dej-stvo, da je izdalo v tako kratki dobi nad 1000 kron podpore. Najbolj pa čutijo po-trebo tega društva revni praški vsučilišniki, katerimi se je ob priliki podelitve skromnih podpor namigalo, da se je bati, da društvo — preneha s svojim plemenitim delovanjem. Slovensko razumnštvo, ne privoli v to! Po-kaži svojo poštvovalnost tudi napram praškim slov. vsučilišnikom! — Blagohotni pri-spevki naj se blagovolijo pošiljati na blagaj-nika »Podporna društva za slov. visokošolce v Pragi« pod naslovom: g. dr. J. Ettel z Hvozdomiln, advokat, Palackého tř. 8 Praga (Vinohrady) — Za slovensko društvo »Ilirija« v Pragi o d b o r.

Književnost.

— Novi akordi. Številka 3. leto g-njega tečaja tega izbornega glasbenega lista obsega osem skladb in sicer: 1. Risto Savin (Praga): »Barcarola« za klavir; 2. Vilko Novak (Zagreb): »Himna k 40-og godišnjici hrv. pj. dr. »Kola«; 3. Dr. Benjamin Ipavie (Gradec): Romanca iz opere »Tičnik« za en glas in klavir; 4. Emil Adamič (Zagorje ob Savi): »Spominski list« za klavir; 5. Ivan pl. Zajc (Zagreb). »Pater noster« za en glas, gosli solo in harmonij ali klavir; 6. Josip Ipavie (Gradec): »Imel sem ljubi dve...« četverspev; Dr. Goj. Krek (Ljubljana): »Za-prta so njena okna...« za en glas in klavir; 8. Julij Junek (Praga): »Mazurka« za klavir. »Novi akordi« pa ne potrebujejo po-sebnega priporočila, ker se sami najbolje priporočajo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Volitve na Koroškem.

Velikovec 10. novembra. Koroški bog, prefekt in vikar Val. Podgorc, je pri današnji volitvi volilnega okraja Velikovec-Dobrlaves propadel. (Od 1171 glasov je dobil Podgorc 575 glasov, kandidat nemških nacionalcev, Plešivčnik, pa 594)

Pliberk 11. novembra. Pri današnji volitvi volilnega okraja Pliberk-Železna Kaplja je zmagal slovenski kandidat Fr. Grafenauer s 709 glasovi. Nasprotnik Jan. Edlmann dobil 144 glasov.

Celovec 10. novembra. Slovenski kandidat Jan. Ure za volilni okraj Celovec-Borovlje je ostal v manjšini. Voljena sta kandidata „Bauernbundsarske“ stranke Fr. Kirschner in Ant. Wieser.

Beljak 10. novembra. Slovenski kandidat Fr. Elbe je dobil pri današnji volitvi volilnega okraja Rožek-Beljak-Patornijon 555 glasov, njegov nemško-konservativni tovariš Spitaler 597 glasov. Izvoljena sta pristaša nemško-narodne stranke Mat. Oraš in Jož. Huber z 860 glasovi.

Podkloster 10. novembra. V volilnem okraju Trbiž-Podkloster je zmagal samostojni kandidat dr. Mat. Abuja z 430 glasovi. Slovenski kandidat J. Ehrlich dobil le 174 glasov. Slednji ni priljubljen in ima v svojem lastnem kraju obilo nasprotnikov. Ta kandidatura je bila voda na mlin nasprotnikov.

Celovec 10. novembra. Pri današnji volitvi iz kmetskih občin so nemški nacionalci izgubili tri mandate — oba mandata lavantinske doline, kjer je zmagal tudi dr. Pupo- vac in mandat okraja Spital-Greifenburg. Te mandate so dobili nemški klerikalci. Nemški nacionalci so pridobili dva slovenska mandata, jeden nemški mandat, ki je bil doslej v rokah nemških klerikalcev, in novi mandat celovške okolice.

Vipava 11. oktobra. Erjavac je prorokoval — da Slap mu boče v roke pal — Narodnjaki so volili — žlindro s Slapa zapodili! Živio župan Malik! Živeli, odborniki!

Kontražlindrovci.

Dunaj 11. novembra. V današnji seji poslanske zbornice so se primerili jako burni prizori. Socialni demokratje in krščanski socialisti so glede deželnozbornske volitve v okraju Favoriten podali vsaka stranka svoj nujni predlog in svojo interpelacija. Na ti interpelaciji je ministrski predsednik Koerber takoj odgovoril, rekši, da je preiskava dognala, da so socialisti metali kamne na redarje in da so vsled tega redarji udrli v delavski dom. Socialisti so vpili: To je laž! To je neresnica! Lažete! Krščanski socialisti pa so vpili: res je! Dva socialisti sta zgrabila Gessmanna in sta ga hotela klofutati, a Lueger jima ga je iztrgal iz rok. Prišlo je potem, ko je Koerber končal, do škan-dala, ki je trajal dalje kakor pol ure. Lueger se je ves čas rogal socialistom, češ, štiri stranke so se združile proti njemu, a vse je premagal. Naposled je začel socialiste zmerjati z morilci, ker je bil minolo noč neki redar v okraju Favoriten zaboden. Socialisti so krščanskim socialcem rekli, da so sleparji, goljufi in tatovi. Prizor je bil nepopisen. Pernerstorfer je bil dvakrat poklican k redu, ker je dejal, da so policaji pri volitvi igrali vlogo lovskih psov. Ko je končno nastal mir, je zbornica nadaljevala razpravo o jezikovnem vprašanju. Govorili so Bartoli, ki je zagovarjal italijanske aspiracije. Menger in Fort. Potem je dobil besedo ministrski predsednik Körber.

Budimpešta 11. novembra. Domo-branski minister Fejervary je včeraj v brambnem odseku izjavil, da se zakon o pomnožitvi armade na vsak način uveljavi. Opozicijo je to silno razburilo in sodeč po listih, začne takoj z obstrukcijo.

Sofija 11. oktobra. Kazenska preiskava proti bivšim ministrom Radosla-

vovu, Ivančovu, Končevu in Televu je končana. Obtoženi bodo, da so državo denarno oškodovali.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 11. novembra 1902.

Skopni državni dolg v notah	101—
Skupni državni dolg v srebru	100 75
Avstrijska zlata renta	120 80
Avstrijska kronska renta 4%	100 05
Ogrska zlata renta 4%	120 80
Ogrska kronska renta 4%	97 60
Avstro-ogrski bančne delnice	1587—
Kreditne delnice	865 50
London vista	239 17 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark	118 95
20 mark	23 41
20 frankov	19 07
Italijanski bankovci	95 10
C. kr. cekini	11 33

Žitne cene v Budimpešti

dne 11. novembra 1902.

Termin.		Cena	
Pšenica za april	50 "	"	7 40
Rž " april	50 "	"	6 46
Koruza " maj	50 "	"	5 69
Ovas " april	50 "	"	6 28

Efektiv.

5 vinarjev ceneje.

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 806-2 m. Srednji aračni tlak 736-0 mm.

Nov.	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Pavčina v 4 urah
10.	9. zvečer	739 8	7 4	sl. jug	oblačno	11 mm.
11.	7. zjutraj	739 7	6 5	sl. jvzhod	oblačno	
	2. popol.	739 1	9 1	sl. jvzh.	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 8 3°, normale: 4-9°

Ugodna prilika!!

Pri podpisani trdki se dobi **lokomobilni stroj** za 20—25 konjskih moči in **kotel** za 16 konjskih moči.

Prevzame se lahko takoj, plačati je v 10ih letih.

Fran Stupica

(2795—1) Marije Terezije cesta št. 1.

Mlad

trgovski pomočnik

spreten prodajalec, špicerijske, manufakturne in železninske stroke, zmožen nemškega in slovenskega jezika,

želi s 1. decembrom t. l. službe v Ljubljani ali pa v večji trgovini na deželi. (2750—2)

Naslov pove upravnistvo »Slov. Nar.«

Paromlin „Art“ v Senju v hrvatskem Primorju išče

mlinarskega pomočnika

ki naj je obenem malo vešč v mizarški stroki. Prednost za to mesto se daje ne-oženjenemu mladeniču, ki je že v kakem mlinu na vodo na Kranjskem služil.

Natančnejši pogoji kakor tudi ponudbe naj se neposredno pošiljajo na paromlin „Art“ v Senju. (2797—1)

Najcenejše dobavišče dobrih s sletnim pisemenim jamstvom.

HANNS KONRAD

eksporna hiša ur in zlatine Most (Brux) št. 64 (Češko). Lastne izdelovalnice za izgotavljanje ur in fino mehaniko. Dobra nikelnasta remontarica gl. 3-75. Pristna srebrna remontarica gl. 5-25.

Pristna srebrna verižica gl. 1-20. Nikelnasti budilec gl. 1-75.

Moja trdka je odlikovana s c. kr. orlom, ima zlate in srebrne medalje razstav ter tisoč priznalnih pisem. (2758-94)

Ilustrovani katalog zastoj in poštine prosto.

Vsi g. krčmarji in vinski trgovci

kakor tudi privatne osebe se vljudno vabijo

na naročbo vin

iz najbolj slovečih vinskih goric metliškega okraja; odda se vsaka množina na kolodvor v Rudolfovo postavljena. Tudi se preskrbi dobra posoda na posojilo; cena vin po dogovoru.

Ako bi slučajno kateri krčmar v Ljubljani hotel svoj prostor in krčmarsko koncesijo v najem dati, se prosi, da to blagohotno naznani upravnistvu »Slov. Naroda«, kjer se izve tudi naslov. (2771—2)

Ces. kr. avstrijsko državno železnice.

C. kr. ravateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Fraga čez Trbiž Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Portabel, Beljak Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopolodne osonni vlak v Trbiž, Portabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 3. uri 58 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zeil ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Fraga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Fraga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda.) — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 15 m dopolodne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein Ljubno, Celovec, Št. Mohor, Portabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabia. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabia, čez Selthal iz Inomosta, Solnograda. — Fraga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odnod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 25 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer in ob 10. uri 25 m, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m dopoludne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Gospod

se vsprejme na stanovanje in hrano. Krakovski nasip št. 18, pri Sv. Jakoba mostu. (2793—1)

Svarilo!

Jaz nimam in tudi nisem imel nobenega privatnega potnika, ki bi imel pooblastilo, kupčije delati in denar sprejemati za mojo trdko. (2798)

R. Miklauc

trgovina s suknenim in manufakturnim blagom.

Poskusite

J. Klauer-jev „Triglav“

naravni rastlinski liker:

Ogreva in oživlja želedec in teló. Probuja tek in prebavo. Daje dobro spanje. (415-222)

Edini založnik in imetnik:

Edmund Kavčič v Ljubljani.

Pravým pokladem

pro všechny, kdo pobolžením v mládí onemocněli, jest výtečné dílo:

Dra Retaua Sebeochrana.

České vydání po 80em vydání německém. S 27 vyzobrazeními. Cena 4 Kor. Čti je každý, kdo v dědičtí dílu tomu své uzdravení. Lze je dostati u F. Bierer, Leipzig, Neumarkt No. 21., jakož i v každém knihkupectví.

Wilhelmovo tekoče mazilo

„BASSORIN“

c. kr. priv. 1871.

1 vrčič K 2, poštna pošiljatev = 15 komadov K 24.

Wilhelmov c. kr. priv. „Bassorin“ je sredstvo, čegar zdravilstvo temelji na znanstvenih preiskavah in praktičnih izkušnjah ter se izdeluje izključno v lekarni Franca Wilhelma,

c. in kr. dvornega zalagatelja Neunkirchen, Nižje Avstrijsko.

Rabljeno kot mazilo, vpliva lečilno olajšljivo, manjša bolečine in miri bolesi živcev, kakor tudi v mišicah, sklepkih in kosteh.

Zdravniki uporabljajo isto proti navedenim bolečinam, zlasti, ako se taiste javijo po močnih naporih na potovanju ali pri zastarelih boleznih; radi tega to sredstvo uporabljajo tudi turisti, gozdarji, vrtnarji, telovadci in kolezarji z najboljšim vspehom ter se hvali tudi od mnogih strani kot sredstvo proti mrčesovemu piku. (2721—1)

Kot znamenje pristnosti je na za. tkih vtisnjen grb trške občine Neunkirchen (devet cerkvá).

Dobiva se v vseh lekarnah. Kjer se ne dobi, se naravnost pošilja.

R. Ditmar
c. in kr. dvor. zalagatelj.

Razsvetljevalni predmeti
za
električno luč (2637—7)
plin (kurilna priprava za kuhanje) (diamant - žarne svetilke,
etrolej (Ditmar-jev Caloriferes in pači za kuhanje)
špirit (Ditmar-jev Ennos-palivec in Agor-svetilke)

olje (varnostne svetilke in svetilke za silo).

TOVARNA:
Dunaj, III., Erdbergstrasse 23.

Pisar

oženjen, izurjen v vseh odvetniških in notarskih poslih, želi takoj vstopiti. Sprejme tudi druge pisarniške službe.

Ponudbe pod: „Stalnost“ poste restante, Celje. (2778—2)

Išče se

komfortno stanovanje

s 3 sobami in pritliklinami. Termin mesec februar. (2735—3)

Ponudbe pod šifro „stranka brez otrok“ na upravnistvo »Slov. Naroda«.

Trgovina z mešanim blagom

na izvrstnem kraju pri tovarni, kjer dela 3000 delavcev, z nizko davščino, se zaradi dvojne trgovine takoj proda. — Promet okoli 24.000 gl. Zaloga blaga za 8000 gl. Takoj plačati je treba 4000 gl. (2794—1)

Vpraša se pod: „Stihere Zukunft 30“ pri upravnistvu »Slov. Naroda«.

Lepo stanovanje

s 4 sobami na Tržaški cesti št. 4 se odda s 1. februarjem. (2789—2)

Več se izve v prodajalni: J. Tonich.

Špage vsake vrste

domačega in tovarniškega izdelka, kakor tudi za vreče vezati, sirovega konca, ponuja samo za preprodajalce ali večje odjemalce

Ivan Kordik

trgovina galanterije in drobnine na debelo in drobno (1457—21)
Ljubljana, Prešernove ulice št. 10—14.

Ženitna ponudba.

Mlad Slovenec, star 27 let, iz ugledne rodbine, posestnik moderno urejenega umetniškega ateljeja z jako dobrimi okolnostmi, želi si v zakon zdrave, dobro vzgojeno gospodično v starosti od 19—28 let, z najmanj 10.000 gl. gotovine.

Gospodična, ki se želi tej resnomisleči ponudbi približati, blagovoli naj pogoje s priloženo fotografijo poslati pod „R. 754“ upravnistvu »Slov. Nar.« 2720-2

Prešernove * * * * * poezije

v novi popolni izdaji z žiljujenjepisom, literarno-3godovinskimi črticami in estetično oceno. — Uredil A. Aškerc. — Eigen-izdaja (rudeče usnje z zlato obrobo) 3. H. po pošti 3 H 20 h. Založništvo L. Schwentner v Ljubljani. (1832-43)

Pogreša se siv, črnolisast
pes (2792-2)

(prepeličar), ki sliši na ime »Stoj«, z
znamko št. 9. Isti naj se odda proti pri-
merni nagradi na Kongresnem trgu št. 6.

Ciril Metodov koledar 1903 izide!

== Cena 1 krono ==
po pošli 20 vin. več.

(2706-1)

== Naročila sprejema ==
Tiskarna Slatnar v Kamniku.

Zmešane lase

kupuje v vsaki množini in po naj-
višjih cenah

Jos. Errath (2549-11)
v Mokronogu na Dolenjskem.

**Izognite se nakupa
manjvrednega in vmes še ponarejenega ruma!**

Esence so zdravju škodljive.

Battle-Axe Jamaica The Nectar of Jamaica.

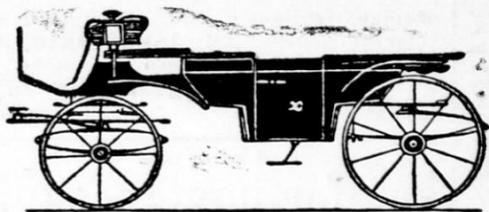
rum je znan kot

Vsaka izvorna steklenica se polni pod osebnim nadzorstvom tvrdke:

A. A. Baker & Co., London E. C.

Ta marka je v vseh kulturnih državah na svetu postavno varovana.

V Ljubljani se dobiva pri Anton Staculu. (2555-11)

Imam večjo zalogo

VOZOV

vseh vrst. (2710-2)

Vozove izdelujem tudi po najnovejši dunajski in pariški modi.

Franc Wisjan, izdelovalec vozov
v Ljubljani, Rimska cesta št. 11.

Nova trgovina.

Usojava si vljudno naznaniti, da sva otvorila začetkom t. m.
popolnoma novo urejeno

trgovino z manufakturnim blagom

na Sv. Petra cesti št. 4.

Priporočujoča se za obilni obisk, zagotavljava za solidno in
točno postrežbo ter bilježiva z odličnim spoštovanjem

Kotzbek & Kostevc.

(2763-3)

Cene najnižje.

Samo pristo blago.

Najnovejše in najboljše v

klobukih

za gospode in dečke (2669-3)

izdelke prvih avstrijskih, nemških, italijanskih in angleških tovarn
priporočajo najbogatejši izberi in po najnižjih cenah

C. J. SAMANN

Mestni trg št. 8.

Zaloga klobukov

c. kr. privilegovanih dvornih klob. tovarn

W. Ch. Pless, Dunaj, in J. Pichler, Gradec.

Klobuki se po lastni širjavi glave in po lastni napovedi oblike izdelu-
jejo in se vzprejemajo stari klobuki za barvanje in modernizovanje.

Le en pogled

v izložno okno zadostuje, da se prepričate o istini, da se

v „Angleškem skladišču oblek“
Ljubljana, vogal sv. Petra in Resljeve ceste št. 3

dobijo najlepši, najmodernejši in najfinejši konfekcijski predmeti

po jako nizkih cenah.

Konfekcija za gospode, dame in otroke v obilni izberi!

Najboljše blago. Najnižje cene.

!! Z vsako pošto dojdejo nove pošiljatve!!

Naročila po meri se izvrše na Dunaju jako dobro in točno.

Z velespoštovanjem

pr. F. M. Netschek

Oroslav Bernatović.

(2745-3)

Istrijanska vina

pristna, lastnega pridelka, teran, muškatelec,
rdeče vino, refoško in bela vina

se dobivajo pri

Antoniju Ferlanu di Giorgio

Rovinj (Istra).

(2648-5)

Vzorci in cene na zahtevanje.

Prosim, gg. kolesarji, blagovolite čitati!

Vsled proti koncu idoče sezije namenil sem razprodati svojo
zalogo še ostalih koles, znamka „Styria“ in „Helical“ letošnjih
modelov, pod lastno ceno. Dana je torej slehernemu najugodnejša
prilika, pridobiti si dobro, zanesljivo kolo po nizki ceni.

Isto velja za šivalne stroje in kolesarske potrebščine,
kakor tudi za pneumatike.

(114-83)

Priporočam se z velespoštovanjem

Fran Čuden

trgovec in urar na Mestnem trgu.

Splošno

kreditno društvo v Ljubljani

reg. zadruga z omejeno zavezo

Gosposke ulice št. 7.

Vabilo

na naročbo omejenega števila

1/100

kuksnih deležev

šentjanžke premogovne združbe

na Dolenjskem

po kron 120- delež

prost vseh prepisnih stroškov. To do-
mače podjetje obljubuje izborna rento
in je tedaj izvrstna naložba kapitala. Do-
tične pristopnice, prospekte in razna
druga pojasnila stavi podpisani zavod
gospodom interesentom na razpolago.

Splošno kreditno društvo
v Ljubljani.

(2790-1)